

MODÜL 2

ZAMAN BİLDİREN İLGEÇLER *POSTPOSITIONS EXPRESSING TEMPORAL RELATIONS*

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. -(y)E / -(y)EnE / -(y)IncEyE KADAR / DEK	1
Bölüm 2. -(y)E DOĞRU	5
Bölüm 3. İÇİNDE	6
Bölüm 4. BOYUNCA	7
Bölüm 5. SIRASINDA	11
Bölüm 6. Karışık alıştırılmalar / Mixed exercises	13

BÖLÜM 1:-(y)E / -(y)EnE / -(y)IncEyE KADAR / DEK

ÖRNEK KONUŞMA

Elif : Dün akşamki konser nasıldı?

Eşref : Güzeldi ama çok geç bitti. Sabah saat bire **kadar** sürdü. Çok yorulmuşum. Eve **gelinceye dek** otobüste uyumuşum. Neyse ki yanımda arkadaşım vardı. Yoksa durağı kaçırıacaktım.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Neredesin? Seni sinemanın önünde saat beşe **kadar/dek** bekledim.
2. Hava düne **kadar/dek** iyiydi. Aniden bozdu.
3. Dün gece yatana/yatıncaya **kadar/dek** ders çalıştım.
4. Bu inşaat bahara **kadar** bitecekmiş.
5. Yüz yıla **kadar** dünyadaki petrol ve kömür rezervleri bitecek diyorlar.
6. Romanı bitirene/bitirinceye **kadar/dek** yerimden kalkmadım.

7. İşlerim misafir gelene/gelinceye **kadar** biter.
8. Yağmur dinene/dininceye **kadar** burada beklesek iyi olur.
9. Aysun'un büyük planları var: 25 yaşına **kadar** ünlü bir şarkıcı olmak istiyor.
10. Aysun'un ablası Eda ünlü bir piyanist, 35 yaşına **kadar/dek** konser vermeyi, ondan sonra da piyano hocası olmayı düşünüyor.

ALİŞTIRMALAR

- A.** Ali çok planlı bir genç. Şimdi 15 yaşında. Hayatında yapacağı her şeyi planlamış ve bir kağıda yazıp duvarına asmış. Örneğe bakıp neleri kaç yaşına ya da kaç yılına kadar yapacağını söyleyin.

Ali is a very organized young man. He is 15 years old. He has planned everything he is going to do in life, wrote it on a piece of paper and pinned it up on his board. Looking at the example, list the things he is going to do.

Örnek:

20 yaş - üniversiteyi bitirmek
20 yaşına **kadar** üniversiteyi bitirecek.

- 22 yaş - askerliği bitirmek
- 23 - işe girmek
- 26 - ev almak
- 28 - evlenmemek
- 30 - kendi işini kurmak
- 33 - çocuk sahibi olmamak
- 35 - zengin olmak
- 40 - dünyayı gezmek
- 90 - ölmemek

- B.** Sizin gelecek için planlarınız nelerdir? Aşağıdaki zaman kalıplarından istediklerinizi kullanarak örnektekine benzer cümleler hazırlayın.

What are your plans for the future? Using the forms provided below, prepare sentence similar to the example.

Örnek:

Yarına **kadar** tarih dersi için hazırladığım raporu bitirmem lazım.
Okulu **bitirene/inceye kadar** Türkçe öğrenmeye devam edeceğim.

1. yarın
2. bu yaz/kış/ilkbahar/sonbahar
3. yılbaşı
4. okulu bitirmek
5. 2010/2015/2020 yılı
6. Türkiye'ye gitmek

C. Aşağıdaki olayların ne zaman olacağına dair tahminlerde bulunun.

Make some predictions regarding the events listed below.

Örnek:

Bence iki yıla kadar kansere çare bulunacak.

1. _____ dünyadaki petrol stokları tüenecek.
2. _____ dünyanın nüfusu 15 milyar olacak. (**not:** 2005'te 6,5 milyardı)
3. _____ uzayda koloniler kurulacak.
4. _____ tamamen elektrikle işleyen arabalar seri üretilecek.
5. _____ Avrupa'daki ülkelerin arasındaki sınırlar kaldırılacak.

Ç. Sizce 2050 yılına kadar dünyada neler olacak?

What do you think will happen in the world by the year 2050?

D. Örneğe bakın ve "**-(y)EnE/--(y)IncEyE kadar**" kullanarak benzer cümleler yapın.

*Look at the example and form sentences using "**-(y)EnE kadar/--(y)IncEyE kadar.**"*

Örnek:

Bora anne ve babası tatildeyken evi çok dağıttı. Şimdi "Annem ve babam dönmeden evi toplamalıyım," diyor.

Anne ve babası dön*ene kadar* evi toplamalı.

Anne ve babası dön*ünceye kadar* evi toplamalı.

1. Cemil'in yarına bir ödevi var. Şimdi saat gecenin biri ve Cemil hala ödevinin başında. "Bu ödevi sabah olmadan bitirmem lazım," diyor.
2. Zeynep'in saat sekizde akşam yemeğine misafirleri var. Şimdi saat altı ve Zeynep hala hazırlanıyor. "Misafirler gelmeden her şeyi bitirmem lazım," diyor.
3. Faruk şimdi yolda. Gece araba kullanmayı hiç sevmiyor. "Hava kararmadan eve varmalıyım," diyor.
4. Hırsız müze bekçilerini kloroform ile uyutmuş. "Bekçiler uyanmadan müzeden çıkmalıyım," diyor.
5. Birazdan televizyonda Emel'in çok sevdiği bir dizi başlayacak. "Dizi başlamadan bulaşıkları bitirmem lazım," diyor.
6. Belgin bütün kış çok kilo aldı. " Yaz gelmeden biraz kilo vermem lazım," diyor.

E. Ali oldukça yaramaz bir çocuk. Annesi ve babasının ona neler dediğini aşağıdaki cümleleri birleştirerek bulun.

Ali is quite a troublemaker. Find out what his parents are telling him by connecting the sentences below.

Sınıfını geç. Yoksa tatile gitmeyeceğiz.

Sınıfını geç*ünceye kadar/dek* tatile gitmeyeceğiz.

Sınıfını geç*ene kadar/dek* tatile gitmeyeceğiz.

1. Biraz uslan. Yoksa sana harçlık vermeyeceğiz.
2. Odanı topla. Yoksa dışarıda top oynayamazsın.
3. Yemeğini bitir. Yoksa dondurma yiyemezsin.
4. Bir daha kedinin kuyruğuna kaşık bağlamayacağına söz ver. Yoksa odandan çıkamazsın.
5. Kardeşine iyi davran. Yoksa onun oyuncaklarıyla oynayamazsın.
6. Bu gece ödevlerini tamamla. Yoksa televizyon seyredemezsin.

BÖLÜM 2: -(y)E DOĞRU

ÖRNEK KONUŞMA

Nükhet : Nerede kaldı bu misafirler?

Bedri : Saat sekize **doğru** geliriz demişlerdi.

Nükhet : İyi de saat sekiz buçuğu geçiyor. Keşke böreği fırına koymasaydım.
Kuruyacak.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Sabaha **doğru** dışarıda bir tabanca sesi duydum.
2. Misafirler bu akşam saat beşe **doğru** geleceklermiş.
3. Yaza **doğru** göl kenarında bir piknik yapalım diyoruz.
4. Filmin sonuna **doğru** dışarıda bir gürültü duyduk.

A. Aşağıdaki cümleleri "-(y)E doğru" kalıbını kullanarak tekrar yazın.

Rewrite the following sentences using “-(y)E doğru”.

Örnek:

Gazeteci gazetemizi sabah saat sekizden önce kapımıza bırakıyor.
Gazeteci gazetemizi sabah saat sekize **doğru** kapımıza bırakıyor.

1. Saat yediden önce sizde olurum.
2. Akşam olmadan eve dönelim.
3. Hava yazın çok sıcak olur. Yaz gelmeden bir piknik yapalım.
4. Bayramdan önce bizi ziyarete gelin.
5. Hafta sonundan önce havalar soğuyacakmış.
6. Ağustos gelmeden güneye tatile gidelim.

B. Aşağıdaki bayramların yaklaşmasına yakın ne gibi hazırlıklar yaparsınız?

What kind of preparations would you do when the following holidays are coming up?

Örnek:

Kurban Bayramı

Kurban Bayramı'na **doğru** babam koyun seçmeye gider, annem evi temizler, biz de her ikisine yardım ederiz.

1. Cadılar Bayramı
2. Noel
3. Şükran Günü
4. Yılbaşı
5. Bağımsızlık Günü
6. Paskalya Yortusu

BÖLÜM 3: İÇİNDE

ÖRNEK KONUŞMA

Gül : Biliyor musun? Denizlerin evi yine soyulmuş.

Emel : Yapma. Bu üçüncü soygun, değil mi?

Gül : Evet, iki sene **içinde** tam üç defa soyuldular.

B. a) Aşağıdaki metni okuyun. Daha sonra metnin altındaki cümleleri olayların oluş sıralarına göre sıraya sokun.

Read the following passage first and then put the sentences in the order as they occurred in the passage.

Bundan beş yıl önce Afrika'da yeni bir cumhuriyet kuruldu. Adı Tongamambu. Yeni Cumhuriyetin ileri gelenlerinin yaptığı ilk iş Tongamambu için bir başkent aramak oldu. Ancak var olan şehirlerin hiçbirini beğenmediler ve yeni bir başkent kurmaya karar verdiler. Ama önlerine birçok zorluk çıktı. Bunlardan en önemlisi paraydı. Kendi bütçeleri bu projeye yetmedi. Bunun için Dünya Bankası'na başvurdular. Dünya Bankası da yardım isteklerini kabul etti.

Para sorununu hallettikten sonra Birleşmiş Milletler aracılığıyla bir proje yarışması açtılar. 150 aday arasından bir Türk firmasının projesini çok beğenip kabul ettiler. Proje de kabul edildikten sonra hemen yeni şehrin inşaatına başlandı. İlk önce plana uygun olarak temiz su ve kanalizasyon şebekesi döşendi. Aynı zamanda yollar hazırlanıp asfaltlandı. Bundan sonra sıra şehirde çalışacak görevliler ve aileleri için konutların yapımına geldi. Bu konutların yapımı biter bitmez devlet memurları gelip yerleşmeye başladılar. Konutlar yapılırken, bu ailelere hizmet verecek okul ve hastane gibi binalar ile görevlilerin çalışacağı kurumların da inşaatına başlandı.

Başkent inşaatı hızla devam ederken Birleşmiş Milletler'e bağlı bütün ülkeler Tongamambu'yu tanıdılar ve temsilcilerini yollamayı kabul ettiler. Bu arada Hükümet binası ile Başkanlık konutunun yapımı da bitti ve projenin son safhasına gelindi. Bu dönemde her yere ağaçlar ve çim ekildi. Parklar düzenlendi. Kısa sürede her taraf yemyeşil oldu.

Yeni başkent inşaatı tam üç yıl aldı. Bu üç yılın sonunda büyük bir törenle adı resmen Mambuku olarak kabul edildi ve halka açıldı.

1. Resmi kurumları inşa etmek bir yıl sürdü.
2. Projeyi finanse edecek parayı bulmak üç ay sürdü.
3. Devlet Başkanının taşınması sekiz ay sürdü.
4. Altyapıyı kurmak altı ay sürdü.
5. Çevre güzelleştirilmesi bir yıl sürdü.
6. Konutları yapmak iki yıl sürdü.
7. Projeyi hazırlayacak şehirci ve mimarları bulmak iki ay sürdü.
8. Yabancı elçiliklerin açılması bir buçuk yıl sürdü.

b) Şimdi sıraya soktuğunuz cümleleri örnekteki gibi “içinde” kalıbını kullanarak tekrar yazın.

Now rewrite the sentences that you wrote using the form “içinde” similar to the example.

Örnek:

Projeyi finanse edecek parayı bulmak üç ay sürdü.
Projeyi finanse edecek para üç ay içinde bulundu.

BÖLÜM 4: BOYUNCA

ÖRNEK KONUŞMA

Serdar : Salam Remzi. Çok neşeli görünüyorsun. N'oldu?

Remzi : Çok mutluyum. Nihayet master tezimi bitirdim.

Serdar : Bu işi bu kadar çabuk nasıl yaptın; bir de bana anlatsana.

Remzi : Tezi iki ayda bitireceğimi kafama koydum. İki ay **boyunca** eve kapandım.
Yedim, uyudum, çalıştım. Başka da hiçbir şey yapmadım. Ve mutlu son...

Serdar : Tebrikler. Darısı başıma.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Bütün yaz **boyunca** hiç denize giremedim.
2. Astronotlar altı ay **boyunca** dünyadan uzak kalacaklar.
3. Yanımdaki adam konser **boyunca** konuştu.
4. Bu evde oturduğumuz süre **boyunca** hiçbir komşu ile görüşmedik.
5. Günler **boyunca** yemek bile yemeden projesi üstünde çalıştı.

ALİŞTIRMALAR

A. Aşağıdaki durumları örnekteki gibi bir cümle ile özetleyin.

Summarize the situations listed below in one sentence as illustrated by the example.

Örnek:

Lale filme girmeden önce en büyük boy patlamış mısırdan aldı. Filmi seyrederken aralıksız patlamış mısır yedi.

Lale film **boyunca** patlamış mısır yedi.

1. Kemal tarih dersini hiç sevmediği için derste otururken devamlı dışarı baktı.
2. Yavuz uçmaktan çok korktuğu için son uçak seyahatinde bir şişe viski içti.
3. Fahri'nin nezle olduğu için burnu tıkalıydı. Bütün gece horladı.
4. Remzi ve Hale karıkoca. Dün birbirlerine çok kızıp küstüler. Yemekte hiç konuşmadılar.
5. Gamze kayak yapmayı çok seviyor. Geçen kış her hafta sonu kayak yapmaya gitti.
6. Selim dün bir konferansa gitti ama çok uykusu vardı. Uyudu. En son konuşmacı konuşurken kendi horultusuna uyandı.

B. Guinness Rekorlar kitabından alınan aşağıdaki bilgileri "**boyunca**" kullanarak özetleyin.

Summarize the information presented below from the Guinness Book of Records by using "boyunca."

Örnek:

Fred Newton dünyada en uzun süre durmadan yüzen insan. Mississippi nehrinde 742 saat yüzmüş ve 1.826 mil katetmiş.

Fred Newton Mississippi nehrinde 742 saat **boyunca** yüzmüş.

1. İngiliz Reg Morris dizleri üzerinde emekleyerek en uzun süre yürüyen insan. 26 Temmuz 1988 günü hiç durmadan dokuz buçuk saat dizlerinin üstünde yürümüş.

2. Amerikalı Roxann Rose 2-6 Nisan 1987 günleri arasında hiç aralıksız 90 saat hula hoop yapmış.
3. En uzun daktilo yazma rekoru 246 saat ile Avustralyalı Violet Burns'e ait. Bu inanılmaz rekoru 29 Mart - 4 Nisan 1985 tarihleri arasında gerçekleştirmiş.
4. Dünyada en uzun süreyle oynayan tiyatro oyunu Agatha Christie'nin "Fare Kapanı" adlı oyunu. 1952 ile 1974 arasında 8.862 defa oynanmış.
5. Deniz üstünde bir salda en uzun süre kalan insan Poon Lim. 1942'de seyahat ettiği gemi batınca bir sala tırmanıp 133 gün denizde kalmış.
6. Dünyanın en uzun süre dans eden çifti Mike Ritof ile Edith Boudreaux. 29 Ağustos 1930 ile 1 Nisan 1931 tarihleri arasında 5.148 saat 28 buçuk dakika dans etmişler.

BÖLÜM 5: SIRASINDA

ÖRNEK KONUŞMA

Hasan : Dünkü futbol maçını seyrettin mi?

Temel : Hayır. Nasıl, iyi miydi?

Hasan : Pek iyi değildi ama maç **sirasında** ilginç birşey oldu. Beyaz bir güvercin gelip hakemin başına kondu. Hakem dahil herkes çok şaşırıldı.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Ders **sirasında** kapı açıldı ve müdür içeri girdi.
2. Uçak yolculuğu **sirasında** arada bir ayağa kalkıp koridorda yürümek kan dolaşımı için iyidir.
3. Uyku **sirasında** insanın nefes alışışı yavaşlar.
4. Konser **sirasında** cep telefonları kapatılmalıdır.

ALİŞTIRMALAR

- A.** A ve B sütunlarında verilen bilgileri eşleştirin ve "sırasında" kullanarak cümleler yapın.

Match the information provided in columns A and B, and form sentences using "sırasında."

Örnek:

Kaza **sırasında** emniyet kemeri şoförü korumuş.

A	B
1. Kaza	a. birkaç ağaç devrilmiş.
2. Maç	b. sık sık durup etrafı gezdik.
3. Film	c. üyelere biri sinirlenip dışarı çıktı.
4. Fırtına	ç. emniyet kemeri şoförü korumuş.
5. Toplantı	d. stadyuma bir kirpi çıktı.
6. Yolculuk	e. iki kez elektrikler kesildi.

- B.** Aşağıdaki durumları "**sırasında**" kullanarak özetleyin.

Summarize the situations listed below using "sırasında."

Ayşe çalışırken hiç müzik dinlemez.
Ayşe iş **sırasında** hiç müzik dinlemez.

1. Ali uyurken horluyor.
2. Tayfunlar evlerindeki tamirat devam ederken otelde kaldılar.
3. Seyirciler konserde çok coştular.
4. Araba yarışı yapılırken arabalardan birinin tekerleği çıktı.
5. Cenk ile Tülay öğrenciyken tanışıp evlendiler.
6. Osman televizyonda reklamlar gösterilirken mutfaktan kendine bir şişe bira aldı.

BÖLÜM 6: Karışık alıştırmalar / Mixed exercises

A. Aşağıda gruplara ayrılmış olan terim ve ilgeçlerle cümleler kurun. Yıldız işareti olan sözcükleri birlikte kullanılmadıklarına dikkat edin.

*Prepare sentences using the expressions and forms put together in groups below. Be aware that the marked terms * cannot be used together.*

Örnekler:

1. Sabaha **kadar/dek** uyuyamadım.
doğru uyuyakaldım.
2. Uyuyuncaya/Uyuyana **kadar/dek** koyun saydım.
3. Ders **boyunca** uyumuşum.
sırasında kesinlikle uyumamak gerekir.
4. İki gün **boyunca** uyumadım.
içinde bütün işlerimi hallettim.

1. Sabaha
Akşama
Yaza kadar
Kışa dek
Saat beşe doğru*
Saat üçe
Beş saate*
Üç saate*
Geceyarısına
Düne*
Yarına*
2. Uyuyuncaya/uyuyana
Misafirler gelinceye/gelene
Okullar açılıncaya/açılana kadar/dek
Okullar kapanıncaya/kapanana
Seçimler yapıncaya/yapılana
Yemek hazır oluncaya/hazır olana
Film başlayınca/başlayana

3.	Ders
Film
Konser
Gösteri
Seminer
Konferans
Yemek
Bütün kış*
Bütün sabah*	boyunca
sırasında*
4.	İki gün
Üç hafta
Altı ay
Bir yıl
Sekiz saat	boyunca
içinde

B. Aşağıda Türk edebiyatının en önemli yazarlarından Sait Faik Abasıyanık'ın hayatındaki önemli olaylar tarihleri ile birlikte verilmiştir. Kadar / doğru / içinde / boyunca / sırasında sözcüklerini kullanarak bununla ilgili cümleler hazırlayın.

*The following table is a chronological list of the important events in the life of Sait Faik Abasıyanık, one of the most distinguished authors in Turkish literature. Look at the table and prepare sentences using **kadar** / **doğru** / **içinde** / **boyunca** / **sırasında**.*

1925'ten 1928'e **kadar** Bursa Lisesi'nde okudu.

SAİT FAİK ABASIYANIK

1906 23 Kasım'da Adapazarı'nda doğdu.

1921 Adapazarı'nda ilkokul ve ortaokula gitti.

1923 Ailesiyle birlikte kısa bir süre için Bursa'ya, daha sonra da İstanbul'a taşındı. Orada Erkek Lisesi'ne başladı ama 2. sınıftan atıldı.

1925 Yatılı olarak Bursa Lisesi'ne girdi.

1928 Bursa Lisesi'nden mezun oldu ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne başladı

- 1929 Milliyet Gazetesi'nde ilk kısa hikayesi olan "Uçurtmalar" yayınlandı.
- 1930 Mezun olmadan İstanbul Üniversitesi'ni bıraktı. Ekonomi öğrenimi yapmak için İsviçre'ye gitti. İki hafta sonra Fransa'ya geçerek orada Fransızca eğitimine başladı.
- 1931 Yurda döndü ama sonra tekrar Fransa'ya gitti. Orada aralıklarla Grenoble Üniversitesi'ne devam ederken Fransa'da dolaştı.
- 1934 Varlık dergisinde kısa hikayeleri yayınlanmaya başladı.
- 1935 Yurda döndü ve öksüz Ermeni çocuklara eğitim veren Halıcıoğlu Okulu'nda Türkçe dersleri vermeye başladı.
- 1936 İlk kitabı olan ve kısa hikayelerinden oluşan "Semaver" yayınlandı.
- 1939 29 Ekim'de babası öldü. İkinci kısa hikaye kitabı "Sarnıç" yayınlandı.
- 1940 Kısa hikaye kitabı "Şahmerdan" yayınlandı. Buğday ticaretine başladı.
- 1942 Mayıs ayında Haber Gazetesinde muhabir olarak çalışmaya başladı, bir ay sonra işten ayrıldı.
- 1944 İlk kısa romanı "Medarı Maişet Motoru" yayınlandı.
- 1948 Kısa hikaye kitabı "Lüzumsuz Adam" yayınlandı.
- 1950 Kısa hikaye kitabı "Mahalle Kahvesi" yayınlandı.
- 1951 Kısa hikâye kitabı "Havada Bulut", kısa bir roman olan "Kumpanya" ve çeşitli kısa hikâyeleri yayınlandı. Karaciğer tedavisi için Paris'e gitti amd 5 gün sonra döndü.
- 1952 İki kısa hikâye kitabı "Havuz Başı" ve "Son Kuşlar" yayınlandı.
- 1953 Tek şiir kitabı olan "Şimdi sevişme Vakti" ve kısa bir roman olan "Kayıp aranyor" yayınlandı. Uluslararası Mark Twain Topluluğunca fahri üye ilan edildi.
- 1954 Kısa hikaye kitapları olan "Alemdağ'da Var Bir Yılan" ve "Az Şekerli" yayınlandı. 11 Mayıs'ta sirozdan öldü.
- 1955 Ölümünden sonra kısa hikayelerinin bir derlemesi olan "Tüneldeki Çocuk" yayınlandı. Annesi "Sait Faik Kısa Hikaye Ödülü Yarışması" nı başlattı.

- 1956 Mahkeme olaylarına dayanan insan tarifleri ve söyleşilerden oluşan "Mahkeme Kapısı" yayınlandı.
- 1963 Annesi Makbule Hanım öldü.
- 1964 Burgaz'daki evleri Sait Faik Müzesi haline getirildi ve ölümünün onuncu yıldönümünde halka açıldı.